GEMEENTE HOORN

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 1881729
Steller: M.M.P. Helderman
Datum commissie: 31-08 of 07-09-2021
Datum raadsvergadering: 21-09-2021

Team: ROWE
Teammanager: Tom Plat
Portefeuillehouder: Helling
E-mail: m.helderman@hoorn.nl

Onderwerp
Voornemen collectieve deelname NHN in Regionale Ontwikkelingsmaatschappij MRA-NHN (ROM)

Agendering
Ter besluitvorming

Bijlagen:

1	Ontwerp collegebesluit "Collectieve deelname met NHN in de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij MRA-NHN"
2a	Toelichting ROM en deelname gemeente Hoorn
2b	Meerjaren Strategisch Bedrijfsplan ROM MRA-NHN d.d. 10 mei 2021
3a	Concept Investeringsreglement Transitiefonds d.d. 5 mei 2021
3b	Concept Investeringsreglement Transitiefonds d.d. 11 mei 2021
4	Risicoprofiel ROM, april 2021
5	Infographic ROM
6	Bestuursovereenkomst ROM Regio B.V. versie 11 mei 2021
7a	Akte van oprichting Stichting Administratie Kantoor d.d. 19 mei 2021
7b	Akte van vaststelling administratievoorwaarden Stichting Administratie Kantoor d.d. 19 mei 2021
8	Geraamde bijdrage NHN gemeenten d.d. 22 juni 2021

De raad besluit
1. Geen wensen en bedenkingen in te dienen met betrekking tot het ontwerp collegebesluit *Deelname Stichting Administratiekantoor Noord-Holland Noord (STAK NHN) ten behoeve van de participatie in de ROM MRA-NHN.*
2. Een bedrag van € 2.363.750,- in te leggen in het fondskapitaal in de ROM Regio b.v. via de STAK NHN met een gefaseerde rentelast oplopend tot jaarlijks € 14.773,-.
3. Een jaarlijkse bijdrage te leveren aan de exploitatiekosten voor de ROM, voor in ieder geval de periode 2021 – 2024, liggend tussen de € 25.676,- en € 32.729,-, afhankelijk van de besluitvorming in de andere gemeenten in NHN.
4. De in de kadernota opgenomen ruimtevrager voor de ROM vrij te geven en de benodigde middelen zoals genoemd onder punt 2 en 3 op te nemen in de meerjarenbegroting 2022 en verder en najaarsbijstelling.

Samenvatting
Economisch zijn er grote uitdagingen vanwege de huidige economische crisis en de noodzaak tot een energietransitie en transitie naar een circulaire economie. Vanwege deze opgaven willen de overheden van Metropool Regio Amsterdam (MRA) en Noord-Holland Noord (NHN) een Regionale OntwikkelingsMaatschappij (ROM) oprichten. De ROM gaat bedrijven ondersteunen door middel van business development, investeren en toeleiden naar of uitvoeren van rijksregelingen. De regio MRA-NHN is de enige regio die nog geen ROM heeft.
Door de deelname van gemeenten uit MRA en NHN krijgt de ROM een Transitiefonds van ca. 100 miljoen, gericht op de energietransitie en circulaire economie. Daarnaast komt er een MKB-fonds gericht op het innovatief MKB van ca. 60 miljoen. Beide fondsen zijn revolverend, wat betekend dat het uitgezette geld weer terug komt in het fonds. Het fonds investeert alleen op basis van cofinanciering en wanneer onvoldoende middelen uit (alleen) de markt gehaald kunnen worden. Dit zorgt voor extra private investeringen in de regionale economie en transitie op het gebied van energie en circulaire economie. Voorgesteld wordt om met 1% van de begroting 2020 bij te dragen aan het fonds en in verhouding bij te dragen tot de exploitatiekosten. Door gezamenlijk met NHN gemeenten deel te nemen kan het belang van NHN sterker naar voren worden gebracht.

CONCEPT

1. Inleiding: reden van het voorstel

Aanleiding

Economisch zijn er grote uitdagingen vanwege de huidige economische crisis en de noodzaak tot een energietransitie en transitie naar een circulaire economie. Vanwege deze opgaven willen de overheden van Metropool Regio Amsterdam (MRA) en Noord-Holland Noord (NHN) een Regionale OntwikkelingsMaatschappij (ROM) oprichten.
De ROM gaat bedrijven ondersteunen door middel van business development, investeren en toeleiden naar of uitvoeren van rijksregelingen. De regio MRA-NHN is de enige regio die nog geen ROM heeft. Aan de gemeenten van MRA en NHN wordt gevraagd te participeren in de ROM, samen met de Provincie Noord-Holland en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Belang

Doel is dat de ROM 1 oktober 2021 wordt opgericht. Het is wenselijk om vanaf de start deel uit te maken van de ROM. Daarom wordt voorliggend voorstel nu aangeboden aan de raad.

Centrale vraag

Wil de gemeente Hoorn, via STAK NHN, deelnemen in de ROM en daarvoor de benodigde middelen beschikbaar stellen?

2. Beoogd maatschappelijk resultaat

De beoogde nieuwe ROM krijgt een dubbele doelstelling. Doelstelling is om bij te dragen aan de klimaatopgave én het versterken van de economische structuur van de regio. Bij de klimaatopgave gaat het om de energietransitie en de transitie naar een circulaire economie. Bij de economische opgave gaat het om regionale prioriteiten zoals de agrarische sector (agri & food), water, energie, ICT en logistiek.

3. Bijdrage aan de duurzaamheidsambitie

De energietransitie en transitie naar circulaire economie hebben een hoge maatschappelijke urgentie. In vergelijking tot reguliere bedrijfsplannen hebben bedrijfsplannen hiervoor echter een relatief hoog risico, laag financieel rendement en een lange doorlooptijd. Daardoor komen deze ontwikkelingen lastig van de grond. De transitie opgaves zijn gemeentegrensoverschrijdend en vragen om samenwerking tussen overheden onderling en tussen overheden en markt. Met de ROM wordt geïnvesteerd in kansrijke technologieën die niet voldoende geld uit alleen de markt kunnen halen. Wanneer de ROM niet een deel mee financiert worden deze investeringen niet gedaan in NHN en MRA. Dit betekent dat met het beoogde Transitiefonds van € 100 miljoen een extra investering wordt gedaan van ca. € 400 miljoen in de transitieopgave van MRA en NHN.

De extra investeringen in de transitieopgaven bieden ondersteuning in het realiseren van de ambitie om klimaatneutraal te zijn in 2040. Daarnaast sluit het aan bij de strategie van de uitvoeringsagenda economie. Het gaat ondernemers ondersteunen om de economische kansen van de transitie te pakken en om transitie in de eigen organisatie te realiseren.

4. Kaders

Artikel 160 lid 2 gemeentewet:

Op basis van artikel 160 lid 2 Gemeentewet is het college bevoegd te besluiten deel te nemen aan een Stichting Administratie Kantoor (STAK) of B.V. (of andere rechtsvorm) nadat de raad het ontwerpbesluit heeft ontvangen en in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen mee te geven aan het college. Met voorliggend voorstel wordt de raad hiertoe in de gelegenheid gesteld.

Informatiebrief en bijeenkomst

Op 1 april 2021 is de raad door middel van een brief geïnformeerd over de ROM. Hierin is uitleg gegeven over de ROM, de plannen hierover voor MRA-NHN en wat de intentie van het college was met betrekking tot de ROM.
Op 15 april 2021 is er een lokale raadsinformatiebijeenkomst geweest. Bovenregionaal was deze op 21 april 2021 vanuit het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord (ONHN).

Duurzaamheidsfonds

Vanuit Hoorn is er het Energiefonds voor ondernemers, non-profitorganisaties, verenigingen en instellingen met een (bedrijfs)pand in Hoorn. Voor verduurzaming kunnen ze een gunstige lening krijgen

en onafhankelijk advies. De leningen gaan tot maximaal € 50.000,-. De investeringen vanuit de ROM zijn hoofdzakelijk tussen de € 2.000.000,- en € 5.000.000,-.

5. Argumenten

5.1. Ontwerp besluit college

Het college wil besluiten deel te nemen aan de Stichting Administratiekantoor Noord-Holland Noord (STAK NHN) voor de participatie in de ROM MRA-NHN (hierna weer ROM). Met de STAK NHN gaan de deelnemende NHN gemeenten collectief deelnemen aan de ROM. Het ontwerpbesluit is toegevoegd als bijlage 1. Volgens artikel 160, lid 2 gemeentewet wordt de raad hierbij in de gelegenheid gesteld haar wensen en bedenking te uiten alvorens het college definitief besluit. Hieronder puntsgewijs de belangrijkste argumenten waarom het college het belangrijk vindt deel te nemen aan de ROM, via STAK NHN. In bijlage 2A is een nadere toelichting opgenomen.

a. Door de coronacrises en klimaatopgave zijn er grote economische uitdagingen die vragen om samenwerking tussen overheden en markt.
b. De ROM is de ontbrekende schakel in een al goed functionerend ecosysteem zoals de Amsterdam Economic Board, Ontwikkelingsbedrijf NHN en Amsterdam in business.
c. Ondernemers krijgen toegang tot ondersteuning die zij door het ontbreken van een ROM nog niet konden krijgen in MRA en NHN.
d. Extra investeringen leidt tot meer werkgelegenheid. Meer werkgelegenheid past bij de ambitie 'Meer stad worden' en de uitvoeringsagenda economie.
e. Extra investeringen in de economie en transitie opgaven doordat de ROM alleen investeert op basis van cofinanciering en wanneer onvoldoende middelen uit alleen de markt gehaald kunnen worden. Zo zorgt elke €1 vanuit het fonds, in totaal voor € 4 extra investering in de economie en transitieopgaven.
f. Deelname van de gemeenten zorgt ervoor dat de ROM een Transitiefonds krijgt va ca. € 100 miljoen. Deze is gericht op energietransitie en circulaire economie en gaat bijdrage aan het behalen van de klimaatdoelstellingen.
g. Met de oprichting van de ROM maakt de regio een grote sprong voorwaarts bij het structureel stimuleren van een duurzame regionale economie. Dit draagt bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat en past bij de ambitie om tot de top 10 regio's te behoren.
h. De ROM biedt toegang tot een groter netwerk van potentiële leveranciers, samenwerkingspartners, afnemers en financiële partijen.
i. De ROM zorgt voor de verbinding met landelijke en Europese fondsen. Hierdoor wordt toegang tot deze fondsen makkelijker voor bedrijven.
j. Sectoren waar Hoorn en Westfriesland zich op richten zijn geothermie en installatietechniek. Deze sectoren zijn kansrijk voor steun vanuit het Transitiefonds.
k. Voor de investeringen vanuit het fonds wordt gestreefd naar geografische spreiding.
l. Door collectief deel te nemen als NHN, wordt NHN 4e aandeelhouder. NHN blijft hiermee formeel een kleine aandeelhouder. Maar omdat het een samenwerking is tussen gemeenten, provincie en rijk is het de verwachting dat de stem vanuit NHN wordt gehoord en serieus wordt genomen.

Een algemene introductie met infographic over de context en kansen van de ROM is toegevoegd als bijlage 5.

5.2 Inleg fondskapitaal

Elke gemeente wordt uitgenodigd om in te stappen voor 1% van de gemeentebegroting 2020. Voor gemeente Hoorn betekent dit € 2.363.750,-. Naar verwachting wordt het totale fonds verspreid over meerdere jaren uitgezet. Vooralsnog wordt daarom de inleg verspreid over vier jaar tot en met 2024. Hierbij bestaat het risico dat de opbouw van de portefeuille van de ROM sneller gaat en de gevraagde inleg iets sneller moet.
Uitgaande van de totale investering van € 2.363.750,-, lopen de jaarlijkse rentelasten, met de rekenrente oplopend tot 1%, uiteindelijk op tot € 14.773,-.

Onder de ROM komen twee fondsen, het MKB fonds en het Transitiefonds. Het MKB fonds is gericht op instandhouding en is 100% revolverend (inclusief inflatiecorrectie). Rendementen binnen het revolverende karakter worden opnieuw geïnvesteerd met inachtneming van het Investeringsreglement. Het Transitiefonds is erop gericht dat de aandeelhouders aan het einde van de looptijd van 25 jaar het geld dat zij erin hebben gestopt terugontvangen. Dit kan verlengt worden door een besluit van de

aandeelhouders. Het Transitiefonds is naar verwachting nominaal revolverend (excl. inflatiecorrectie). Bij beide fondsen wordt het fondsmanagement gedekt vanuit het rendement. Het Investeringsreglement legt vast onder welke condities de fondsbeheerder tot financiering van doelondernemingen kan overgaan. De concept Investeringsreglementen zijn toegevoegd als bijlage 3a en 3b.

5.3 Bijdrage exploitatiekosten

Naast het fondsmanagement, wat gedekt wordt vanuit het rendement van het fonds, zijn er meer kosten voor de ROM. Hierbij gaat het om business development capaciteit voor de economische sectoren in de regio, financiële expertise voor de uitvoering van de rijksregelingen en strategische/netwerk-expertise om de samenwerking met de regionale partners vorm te geven. De aandeelhouders van de ROM betalen deze exploitatiekosten in principe in verhouding tot hun aandelenbezit. Op basis van de geraamde bijdrage in het fonds vanuit NHN bedraagt de totale exploitatiebijdrage voor NHN € 213.416,- voor de eerste exploitatiecyclus.
Uitgangspunt voor de verdeling binnen NHN is dat de gemeenten die participeren in het fonds proportioneel bijdragen en gemeenten die dat niet doen (veelal kleine gemeenten) een solidariteitsbijdrage leveren. Op basis van dit uitgangspunt bedraagt de exploitatiebijdrage vanuit Hoorn € 25.676,-. Worst case, wanneer geen enkele kleine gemeente een solidariteitsbijdrage levert, kan de benodigde exploitatiebijdrage vanuit Hoorn maximaal oplopen tot € 32.729,- per jaar. Wanneer minder gemeenten bijdragen aan het fonds daalt de exploitatiebijdrage. Voor 2021 wordt rekening gehouden met een exploitatiebijdrage van 50% van 2022.

De organisatie van de STAK wordt ondergebracht bij het ONHN. De kosten hiervan worden gedekt vanuit het ONHN.

Besluitpunt vier is toegelicht onder punt 7. Financiële consequenties

5.4 Alternatieven

Het is mogelijk te besluiten (vooralsnog) niet deel te nemen in de ROM via STAK NHN. Voordeel hiervan is dat er eerst bekeken kan worden hoe de verstrekking van investeringen vanuit het fonds daadwerkelijk loopt. Het nadeel is dat het aandeel van NHN in de ROM dan kleiner wordt. Dit betekent dat de informele bestuurlijke druk vanuit NHN op de ROM afneemt. Daarnaast kan het impact hebben op de besluitvorming bij andere gemeenten. De omvang van het Transitiefonds wordt kleiner wanneer een gemeente besluit niet deel te nemen in de ROM. Zonder deelname van gemeenten komt er geen Transitiefonds van € 100 miljoen en bijhorende business development. Waarschijnlijk komt er dan een kleinere ROM met alleen een algemeen MKB fonds (60 miljoen).
Andersom geeft starten met een groot aantal gemeenten en een groot Transitiefonds een duidelijk signaal dat gemeenten en provincie fors gaan investeren in de transitieopgave en ondernemers daarbij ondersteunen. Dit draagt bij aan het imago van aantrekkelijk vestigingsklimaat en duurzame regio. Geadviseerd wordt om daarom direct te besluiten een bijdrage te doen in het fonds en deel te nemen in de STAK NHN t.b.v. deelname ROM.

Mocht gekozen worden vooralsnog niet bij te dragen in het fondskapitaal wordt geadviseerd te besluiten in ieder geval voor de eerste exploitatiecyclus bij te dragen aan de exploitatiekosten. Hiertoe is de gemeente niet verplicht. Wanneer echter wordt besloten dit niet te doen wordt de gevraagde exploitatiebijdrage van andere gemeenten hoger en/of kunnen minder ondernemers worden ondersteund. Hierdoor zullen naar verwachting minder investeringen plaats vinden in NHN en MRA. Beperkte of geen steun aan ondernemers op dit vlak betekent ook een minder aantrekkelijk vestigingsklimaat. Terwijl Westfriesland juist tot de top 10 regio's wil behoren. Tot slot is het vanuit moreel oogpunt onwenselijk om profijt te hebben van iets waarin andere gemeenten, sommige zelfs kleiner, wel hebben geïnvesteerd.

5.5 Risico's

Van alle investeringen brengt de ROM de risico's in kaart en (indien van toepassing) monitort zij de (betalings)verplichtingen. De te financieren ondernemingen accepteren de communicatie-, informatie- en rapportageverplichtingen die met de financiering gepaard gaan. Hierdoor kunnen, wanneer dat nodig is, tijdig beheersmaatregelen worden genomen. De volledige risicoanalyse is toegevoegd als bijlage 3. De belangrijkste risico's en beheersmaatregelen vanuit de ROM zelf zijn:

- De ROM opereert marktgedreven (op basis van vragen vanuit het bedrijfsleven) en is onafhankelijk van de vestigingsplaats van de onderneming. Hierdoor kan het zijn dat de voordelen van de ROM niet overal gelijk neerslaan. De doelstellingen van de ROM zijn nadrukkelijk regionaal. De

samenwerking moet zorgen voor een meer efficiënte en effectieve ondersteuning van ondernemers en het realiseren van een hogere klimaatimpact.
- Risico dat investeringen verlieslijdend zijn waardoor wellicht aanvullende kapitaalstortingen nodig zijn. Dit risico wordt 'Klein' ingeschat, het is juist een taak van de fondsmanager om dit te voorkomen. Als beheersmaatregel geldt dat bij elke investering het fondsmanagement middelen beschikbaar houdt voor eventuele vervolginvesteringen én eventueel noodzakelijke middelen voor de exit. Bij sommige investeringen kunnen de benodigde vervolg investeringen lager uitpakken dan verwacht en bij andere hoger.
- Bij de inleg in het revolverende fonds moet rekening worden gehouden met het risico dat een deel van de inleg niet terugkomt aan het einde van de fondsperiode. Worstcase scenario is berekend op 15%. Voor Hoorn betekent dit een bedrag van € 355.000. Dit moet als risico worden meegenomen in het weerstandsvermogen, en heeft hier een negatief effect van 0,02 op. Het in de jaarrekening 2020 berekende weerstandsvermogen was 1,28. Een waarde tussen 1 en 1,4 wordt als voldoende beschouwd.

Zoals aangegeven is de formele zeggenschap beperkt tot het aandelenbezit, op dit moment geschat op 12% voor NHN. In formele zin is NHN en daarmee ook Hoorn afhankelijk van de provincie, Amsterdam en andere MRA gemeenten. NHN is daardoor afhankelijk van bestuurlijke overeenstemming.

Het is mogelijk om te zijner tijd het aandelenbelang in de ROM regio b.v. te verkopen aan een derde of aan andere aandeelhouders. Hiertoe is afgesproken dat aandelen eerst moeten worden aangeboden aan andere aandeelhouders. Als die niet willen overnemen is overdracht aan een derde mogelijk. Daarnaast is in de Bestuursovereenkomst ROM Regio b.v. opgenomen dat elke aandeelhouder het recht heeft de Bestuursovereenkomst op te zeggen binnen drie maanden na een periodieke evaluatie (eens in de vier jaar). Het terug te ontvangen bedrag is op dat moment afhankelijk van de waarde van het aandeel.
Doordat Hoorn met de andere gemeenten in NHN via een STAK deelneemt, moet Hoorn hierover overeenstemming hebben met de andere betreffende NHN gemeenten. De kans dat NHN gaat uitstappen is klein.

6. Maatschappelijk draagvlak

Zowel door de gemeente Amsterdam als door de provincie is (medio juni) besloten om te gaan participeren in de ROM, beide partijen met een inleg van € 40 miljoen.

In de komende maanden juni – september 2021, wordt de vraag voor deelname aan de ROM in de andere gemeenten in MRA en NHN behandeld.

Voornemen voor de ROM en de deelnamen is besproken met de algemene bestuursvergadering van de Westfriese Bedrijven Groep (WBG) en met Rabobank Westfriesland/kring Noord-Holland Noord. Beide zijn erg positief over de komst van de ROM en het belang ervan voor het vestigingsklimaat en de economie. Beide hebben aangegeven te willen bijdragen om de betreffende ondersteuning vanuit de ROM goed onder de aandacht te brengen bij ondernemers.[1]

7. Financiële consequenties

De lasten voor de eigen begroting bestaan uit een bijdrage in de exploitatielasten en de rentelasten op de storting in het fonds. In de kadernota zijn de rentelasten van de inleg in het fonds en de exploitatiebijdrage meegenomen als ruimtevrager. Deze ingeschatte bedragen bij elkaar opgeteld liepen op tot € 36.783,-. Tijdens de raadsvergadering van 29 juni 2021 is de raad akkoord gegaan om deze kosten mee te nemen als ruimtevrager. Bij een positief besluit op dit voorstel worden de bedragen verwerkt in de najaarsbijstelling 2021 en begroting 2022.

Toen de kadernota werd opgesteld, waren de gesprekken over de ROM nog in volle gang. Op basis van de huidige stukken zijn de totale lasten voor de gemeentelijke begroting iets gestegen t.o.v. de eerdere raming. De verwachte totale lasten zijn voor 2021 berekend op € 14.611,- oplopend naar structureel € 40.449,- vanaf 2024. De lasten lopen op omdat de inleg in het fonds verspreid over vier jaar gaat. Vanaf het vierde jaar lopen ook de volledige rentelasten.
De uiteindelijke definitieve kosten zijn afhankelijk van besluitvorming bij de andere gemeenten. In een worstcase scenario stijgen de kosten voor Hoorn vanaf 2024 van € 40.449 naar € 47.502. Wanneer

[1] Vanuit Westfriese Bedrijven Groep is een steunbetuiging verstuurd naar alle colleges van Westfriesland.

minder gemeenten bijdragen aan het fonds en wel bijdragen aan de exploitatielasten kunnen de kosten nog dalen.

	Exploitatiebijdrage		Inleg fonds totaal	%	Rentelasten ****		Jaarlijkse lasten gemeente Hoorn
2021	12.838		590.938	0,3%	1.773		14.611
2022	25.676		1.181.875	0,5%	4.728		30.404
2023	25.676		1.772.813	0,7%	8.864		34.540
2024	25.676		2.363.750	1,0%	14.773		40.449
2025	25.676		2.363.750	1,0%	14.773		40.449
2026	25.676		2.363.750	1,0%	14.773		40.449
2027e.v.	25.676		2.363.750	1,0%	14.773		40.449

8. Communicatie

Het besluit van de raad wordt gedeeld met de provincie, NHN gemeenten en ONHN.

9. Realisatie

De gemeenteraad is met dit besluit in gelegenheid gesteld tot het uiten van wensen en bedenkingen en te besluiten over de benodigde middelen ten behoeve van de deelname. Na het besluit van de raad gaat het voorstel terug naar het college voor finale besluitvorming, en wordt de gemeenteraad ter kennisname geïnformeerd.
Met de reguliere cyclusdocumenten wordt de raad periodiek geïnformeerd omtrent de ROM.

Hoorn, 13 JUL 2021

het college van burgemeester en wethouders van Hoorn,

de secretaris, de burgemeester